

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ**

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 31 січня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологічні особливості злочинної поведінки
Викладач (-і)	Петечел Олексій Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права
Контактний телефон викладача	Петечел Олексій Юрійович (0342) 59-61-34
Е-mail викладача	Петечел Олексій Юрійович petechel.oleksii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkr.pnu.edu.ua/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є закономірності розвитку особистості злочинця, особливості процесу розвитку та функціонування злочинних груп, психологічні особливості потерпілих від кримінальних правопорушень.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з девяти тем.</p> <p>Кримінальна психологія – галузь юридичної психології, яка вивчає психологічні механізми правопорушень і психологію правопорушників, психологічні проблеми утворення, структури, функціонування і розпаду злочинних груп. Коротко її можна визначити як психологію боротьби з злочинністю.</p> <p>Кримінальна психологія вивчає психічні явища, психічні закономірності, що виявляються в процесі діяльності, пов'язаної зі злочинном (формування злочинної установки особистості, формування злочинного мотиву, особистості злочинця, жертви та ін.)</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних понять і положень кримінальної психології, оволодіння навичками роботи з літературою у галузі психології та юриспруденції, вивчення основних аспектів формування мотивації злочину, емоційні стани при вчиненні злочину, психологію злочинних груп, зокрема організованих, психологічні аспекти злочинця.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є отримання студентами необхідних знань, вмінь та навичок щодо розуміння та практичного застосування у роботі знань з основних проблем кримінальної психології, розкрити сутність понять предмет, метод, методологія, місце кримінальної психології в системі наукових знань; дати необхідні вміння та навички, що необхідні для оцінки особистості злочинця чи характеристики злочинних груп.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • категоріально-понятійний апарат кримінальної психології; • загальні психологічні особливості злочинної діяльності; • психологічні особливості механізму злочину; • психологію злочинних груп та злочинців; • ознаки афекту. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • складати психологічний портрет злочинців; 	

<ul style="list-style-type: none"> • складати психологічний аналіз злочинної групи та визначати статус її учасників; • визначати мотив злочину; • аналізувати ознаки афекту; • орієнтуватися в науковій літературі з кримінальної психології. 																																															
5. Організація навчання																																															
Обсяг навчальної дисципліни																																															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Вид заняття</th> <th style="width: 70%;">Загальна кількість годин</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>лекції</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td>семінарські заняття / практичні / лабораторні</td> <td style="text-align: center;">6</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> </tbody> </table>	Вид заняття	Загальна кількість годин	лекції	4	семінарські заняття / практичні / лабораторні	6	самостійна робота	80																																							
Вид заняття	Загальна кількість годин																																														
лекції	4																																														
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6																																														
самостійна робота	80																																														
Ознаки курсу																																															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Семестр</th> <th style="width: 25%;">Спеціальність</th> <th style="width: 30%;">Курс (рік навчання)</th> <th style="width: 30%;">Нормативний / вибірковий</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">081 Право</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">вибірковий</td> </tr> </tbody> </table>	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	3	081 Право	2	вибірковий																																							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий																																												
3	081 Право	2	вибірковий																																												
Тематика курсу																																															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="width: 65%;">Тема</th> <th colspan="3" style="text-align: center;">кількість год.</th> </tr> <tr> <th style="width: 15%;">лекції</th> <th style="width: 15%;">заняття</th> <th style="width: 15%;">сам. роб.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Тема 1. Кримінальна психологія в системі юридичної психології</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td>Тема 2. Девіантна поведінка особистості</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 3. Психологія злочинного діяння</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 4. Психологічні аспекти обмеженої осудності</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 5. Психологічна характеристика злочинних груп</td> <td></td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">6</td> </tr> <tr> <td>Тема 6. Психологія особистості злочинця.</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 7. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 8. Психологія жертви злочину.</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тема 9. Психологія вчинення окремих злочинів</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">ЗАГ.:</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">18</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> </tbody> </table>	Тема	кількість год.			лекції	заняття	сам. роб.	Тема 1. Кримінальна психологія в системі юридичної психології	2	2	4	Тема 2. Девіантна поведінка особистості			10	Тема 3. Психологія злочинного діяння	2	2	10	Тема 4. Психологічні аспекти обмеженої осудності			10	Тема 5. Психологічна характеристика злочинних груп		2	6	Тема 6. Психологія особистості злочинця.			10	Тема 7. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх			10	Тема 8. Психологія жертви злочину.			10	Тема 9. Психологія вчинення окремих злочинів			10	ЗАГ.:	4	18	80
Тема		кількість год.																																													
	лекції	заняття	сам. роб.																																												
Тема 1. Кримінальна психологія в системі юридичної психології	2	2	4																																												
Тема 2. Девіантна поведінка особистості			10																																												
Тема 3. Психологія злочинного діяння	2	2	10																																												
Тема 4. Психологічні аспекти обмеженої осудності			10																																												
Тема 5. Психологічна характеристика злочинних груп		2	6																																												
Тема 6. Психологія особистості злочинця.			10																																												
Тема 7. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх			10																																												
Тема 8. Психологія жертви злочину.			10																																												
Тема 9. Психологія вчинення окремих злочинів			10																																												
ЗАГ.:	4	18	80																																												
6. Система оцінювання курсу																																															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; vertical-align: top;">Загальна система оцінювання курсу</td> <td>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №3 від 30 листопада 2022р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">Вимоги до письмової роботи</td> <td>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує залікову роботу за індивідуальним варіантом.</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">Семінарські заняття</td> <td>Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">Умови допуску до підсумкового контролю</td> <td>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</td> </tr> </table>	Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №3 від 30 листопада 2022р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>	Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує залікову роботу за індивідуальним варіантом.	Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника	Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника																																							
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №3 від 30 листопада 2022р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>																																														
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує залікову роботу за індивідуальним варіантом.																																														
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника																																														
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника																																														

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової письмової залікової роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

8. Рекомендована література

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
2. Будіянський М.Ф. Кримінальна психологія: навчальний посібник / М.Ф. Будіянський. – Вид. 3-є, доп. – Одеса: Фенікс, 2011. – 382 с.
3. Гребенюк М.О. Юридико-психологічні засади розслідування злочинів, вчинених із особливою жорстокістю [Текст]: автореф. дис... канд. юрид. наук: 19.00.06 / Максим Олександрович Гребенюк ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К., 2009. – 16 с.
4. Ємець Ю. І. Вчинення злочину неповнолітніми як обставина, що пом'якшує покарання: психолого-юридична сутність [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 / Ємець Юлія Іванівна ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 18 с.
5. Землянська О. В. Особистість як суб'єкт правосвідомості та об'єкт судово-психологічної експертизи [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук :19.00.06 / Землянська Олена Володимирівна ; Харк. нац. ун-т внутрішніх справ. – Х., 2010. – 34 с.
6. Казміренко В. О. Юридико-психологічна характеристика розбою [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 / Казміренко Вікторія Олександрівна ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 18 с.
7. Казміренко Л.І., Моїсєєв Є.М. Юридична психологія. – К.: КНТ, 2007.
8. Калашнік В.О. Психолого-юридична характеристика хуліганства [Текст]: автореф. дис... канд. юрид. наук: 19.00.06 / Володимир Олегович Калашнік ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К., 2009. – 16 с.
9. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Підручник. 3-ге вид., перероб. і доп. Х. : Право. 2019. 288с.
10. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції. – Чернівці: Рута, 2008.
11. Марчак А.Я. Обмежена осудність: психолого-правовий зміст: монографія / В.Я. Марчак: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 400с.
12. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: підручник. – К.: Атіка, 2004. – 368с.
13. Оверченко А. І. Психологічні особливості правосвідомості підлітків, схильних до правопорушень [Текст] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06 / Оверченко Аліна Іванівна ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2012.
14. Орбан-Лембрик Л.Е., Кошинець В.В. Юридична психологія. – Івано-Франківськ: Плай, 2005.
15. Петечел О.Ю. Використання спеціальних психологічних знань щодо неповнолітніх учасників досудового розслідування [Монографія]. – Івано-Франківськ, 2012.
16. Розов В.І. Психологія оперативно-розшукової діяльності в схемах та таблицях. К.: КНТ. 2022. 148с.
17. Тужеляк Н. М. Агресивність як детермінанта насильницької злочинної поведінки [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 / Н. М. Тужеляк; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2012. – 20 с.

18. Ювенальна юридична психологія [Текст] : навч. посіб. / О. О. Кочемировська, А. А. Гришко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. С. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Х. : ХАІ, 2010 . – 36с. Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Петечел О.Ю. Психологічні особливості злочинної поведінки. Методичні вказівки для підготовки до самостійної роботи (для студентів денної та заочної форми навчання (ОР «Магістр»)). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. 19с. <http://hdl.handle.net/123456789/15577>
2. Петечел О.Ю. Психологічні особливості злочинної поведінки. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять (для студентів денної та заочної форми навчання (ОР «Магістр»)). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. 26с. <http://hdl.handle.net/123456789/15576>

<https://kcp.pnu.edu.ua/>

Викладач _____ доц. Петечел О.Ю.